

WERKBUNDEL OVER INTERNATIONALE HANDEL:

DEEL 1 VAN 2

Het doel van deel 1 van deze werkbundel is enerzijds om de reeds verwerkte leerstof uit de tweede graad op te frissen, en anderzijds om een aantal basisbegrippen aan te reiken voor de derde graad.

Na deel 1 van deze werkbundel wordt in deel 2 verder ingegaan op specifieke aspecten van internationale handel op wereldvlak zoals globalisering, handelsbelemmeringen, outsourcing, offshoring, reshoring, nearshoring en nadien op het internationaal betalingsverkeer.

OVERZICHT:

1. Wat is internationale handel?
2. Wat is de rol en welke zijn de voor- en nadelen van internationale handel?
3. Wat is een handelsbalans?
4. Hoe meet men internationale handel?
5. Wat is het belang van internationale handel voor ons land?
6. Welke vormen van economische samenwerking en integratie bestaan er?
7. Welke zijn de pijlpalen van de Europese integratie?
8. Hoe speelt internationale handel zich af op vlak van de EU?

1. Wat is internationale handel?

DEFINITIES:

Internationale handel gaat over de aankoop en verkoop van goederen en diensten tussen landen van over de hele wereld.

Het verkopen van goederen en diensten aan het buitenland is **export**.

Het aankopen van goederen en diensten uit het buitenland is **import**.

Belangrijke opmerking!

We moeten internationale handel “heel breed” bekijken. Het gaat immers lang niet alleen over de uitwisseling van goederen en diensten. Ook personen (migratiestromen) en kapitaal (grensoverschrijdende investeringen) maken deel uit van het internationaal verkeer.

Geef enkele voorbeelden van internationale handel waarin je als leerling zelf betrokken partij bent:

--

2. Wat is de rol en welke zijn de voor- en nadelen van internationale handel?

Internationale handel is een essentieel onderdeel van de wereldeconomie en speelt een cruciale rol in

- het bevorderen van **economische groei**
- het creëren van **werkgelegenheid**
- het verbeteren van de **welvaart** in heel wat landen

Hiermee hebben we reeds een aantal voordelen van internationale handel opgelijst. Maar er zijn er nog.

Landen kunnen zich **specialiseren** in de productie van goederen en diensten waarin ze een **comparatief voordeel** hebben, wat betekent dat ze deze goederen en diensten efficiënter en goedkoper kunnen produceren dan andere landen. Dit leidt tot een stijging van de totale productie en een efficiënter gebruik van middelen of productiefactoren (natuur, arbeid, kapitaal).

Consumenten zijn bovendien in staat om toegang te krijgen tot een **brede variëteit van goederen en diensten tegen lagere prijzen** doordat de producerende landen kunnen profiteren van schaalvoordelen en lagere productiekosten (efficiëntie).

Bedenk ook enkele nadelen van internationale handel (+ geef telkens een voorbeeld):

--

We moeten internationale handel dus genuanceerd benaderen. Enerzijds biedt het kansen voor economische groei en ontwikkeling, maar het vereist ook een **balans** tussen internationale concurrentie, ethische en eerlijke handelspraktijken en normen om de voordelen ervan op een duurzame en rechtvaardige manier te kunnen benutten.

3. *Wat is een handelsbalans?*

DEFINITIE:

De handelsbalans geeft het verschil weer tussen de waarde van de goederen en diensten die een land exporteert en de waarde van de goederen en diensten die een land importeert.

De export van goederen en diensten zorgt voor een inkomende geldstroom, de import zorgt voor een uitgaande geldstroom.

Als de waarde van de export groter is dan die van de import, dan heeft een land een **handelsoverschot**. De handelsbalans is positief. Als de waarde van de import groter is dan die van de export, dan heeft een land een **handelstekort**. De handelsbalans is negatief.

Een evenwicht op de handelsbalans betekent dus dat de waarde van de export en de waarde van de import aan elkaar gelijk zijn.

Land/regio	Export (mia €)	Import (mia €)	Saldo handelsbalans (mia €)
EU	9.074,90	8.472,30	602,60
België	533,20	533,80	-0,60
Duitsland	1.978,60	1.807,20	171,40
Frankrijk	923,30	993,50	-70,20

Cijfers over het hele jaar 2023

Het saldo van de handelsbalans is altijd een momentopname. Dat wil zeggen dat het saldo sterk kan schommelen. België bijvoorbeeld importeert aardolie; een stijging of daling van de prijs van aardolie kan de handelsbalans sterk beïnvloeden. Ook kan een handelstekort stijgen als de vraag naar goederen en diensten van een land toeneemt. Een positief of negatief cijfer in de laatste kolom zegt dus niet direct iets over de economische prestatie van een land.

Sommige landen vertonen echter een **structureel overschot of tekort op de betalingsbalans**. Duitsland bijvoorbeeld heeft een duurzaam handelsoverschot. Dit wijst erop dat Duitsland op wereldvlak een concurrentievoordeel heeft op het vlak van auto's.

Een structureel handelsoverschot kan dus worden verklaard vanuit het comparatief voordeel dat een land heeft op vlak van productiefactoren, bv het bezit van bepaalde grondstoffen, hooggekwalificeerde arbeid, geavanceerde technologie.

Zoek twee landen met een structureel handelsoverschot en verklaar dit:

Een structureel handelstekort wijst dan op een competitief nadeel.

Zoek twee landen met een structureel handelstekort en verklaar dit:

Als een land geen enkel competitief voordeel heeft op wereldvlak kan het zich ook niet specialiseren en de vruchten plukken van export en de groei van de productie, de werkgelegenheid en de welvaart.

De handelsbalans heeft een impact op de waarde van de munt van een land (zie deel 2) en maakt deel uit van de betalingsbalans (zie deel 2).

4. Hoe meet men internationale handel?

Een land heeft een open economie als het veel internationale handel drijft. Een gesloten economie doet dat dus niet.

De openheid (of geslotenheid) van een economie kan worden gemeten aan de hand van enkele kengetallen:

Kengetal	Formule
Export per inwoner (€)	Export/aantal inwoners
Import per inwoner (€)	Import/aantal inwoners
Exportquote (%)	Export/bbp
Importquote (%)	Import/bbp
Openheidsgraad (%)	Export/bbp+import

Bereken deze kengetallen voor de EU, België, Duitsland en Frankrijk op basis van de cijfers van p.5 en het aantal inwoners: EU: 450.160.500 // België: 11.751.100 // Duitsland: 84.475.800 // Frankrijk: 68.221.900

Land/ regio	Export per inwoner	Import per inwoner	Export quote	Import quote	Openheids graad
EU					
België					
Duitsland					
Frankrijk					

Vergelijk de uitkomsten en trek enkele conclusies:

--

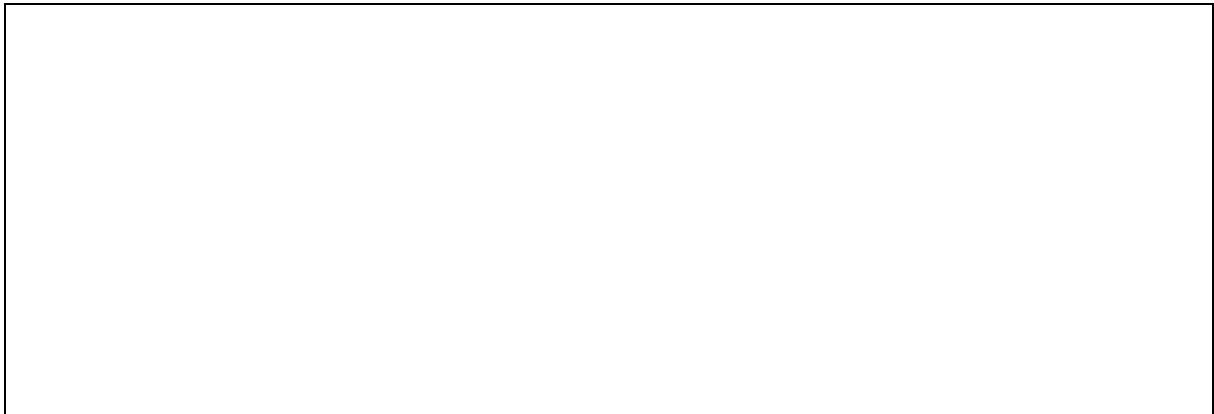
5. *Wat is het belang van internationale handel voor ons land?*

België is een van de 6 oprichtende landen van de EU en heeft steeds een belangrijke rol gespeeld in de Europese eenmaking. In de hoofdstad Brussel zijn een groot aantal Europese en internationale instellingen en multinationale ondernemingen gevestigd.

Internationale handel is onlosmakelijk verbonden met onze economie. Wij leven van internationale handel.

De **centrale ligging van België** is een belangrijke troef in dit verband.

Welke zijn andere sterke punten van onze economie op het vlak van internationale handel?

In deel 2 zoomen we in op de kwetsbaarheid die ons land als open economie ondervindt wanneer er verstoringen optreden in de internationale handel (bv handelsbelemmeringen of verstoringen in de supply chain).

6. Welke vormen van economische samenwerking en integratie bestaan er?

Handel tussen landen wordt vergemakkelijkt door **handelsovereenkomsten** zoals vrijhandelsakkoorden, die allerlei handelsbelemmeringen (zoals importtarieven) verminderen of elimineren.

Deze overeenkomsten kunnen de internationale handel bevorderen en de economie van heel wat landen stimuleren doordat ze toegang krijgen tot nieuwe markten en handelsstromen.

Analyseer het CETA-verdrag tussen Canada en de EU. Wat houdt het in (samengevat), welke voordelen zijn er aan verbonden, welke nadelen en problemen stellen zich?

Na WOII streefden veel landen naar **internationale economische samenwerking** als een manier om vrede, stabiliteit en welvaart te bevorderen na de verwoestingen van de oorlog. Dit streven naar coöperatie resulteerde in de oprichting van instellingen en initiatieven die de economieën van landen wereldwijd met elkaar verbinden.

In deel 2 gaan we hier verder op in met de bespreking van organisaties zoals het IMF, de Wereldbank, de WTO, enz.

Kenmerkend voor de periode na WOII zijn de verschillende voorbeelden van regionale **economische integratie of “verwevenheid” tussen landen**.

Economische integratie kan verschillende vormen aannemen zoals in onderstaande tabel staat aangegeven. Hoe meer kenmerken van toepassing zijn, hoe sterker de integratie.

Kenmerken:

1 Landen heffen de onderlinge handelsbelemmeringen op (open grenzen) voor goederen en diensten

2 Landen hebben een gemeenschappelijk handelsbeleid ten opzichte van derden

3 Landen hebben onderling een vrij verkeer van goederen, diensten, kapitaal en personen

4 Landen hebben een gemeenschappelijk economisch en sociaal beleid

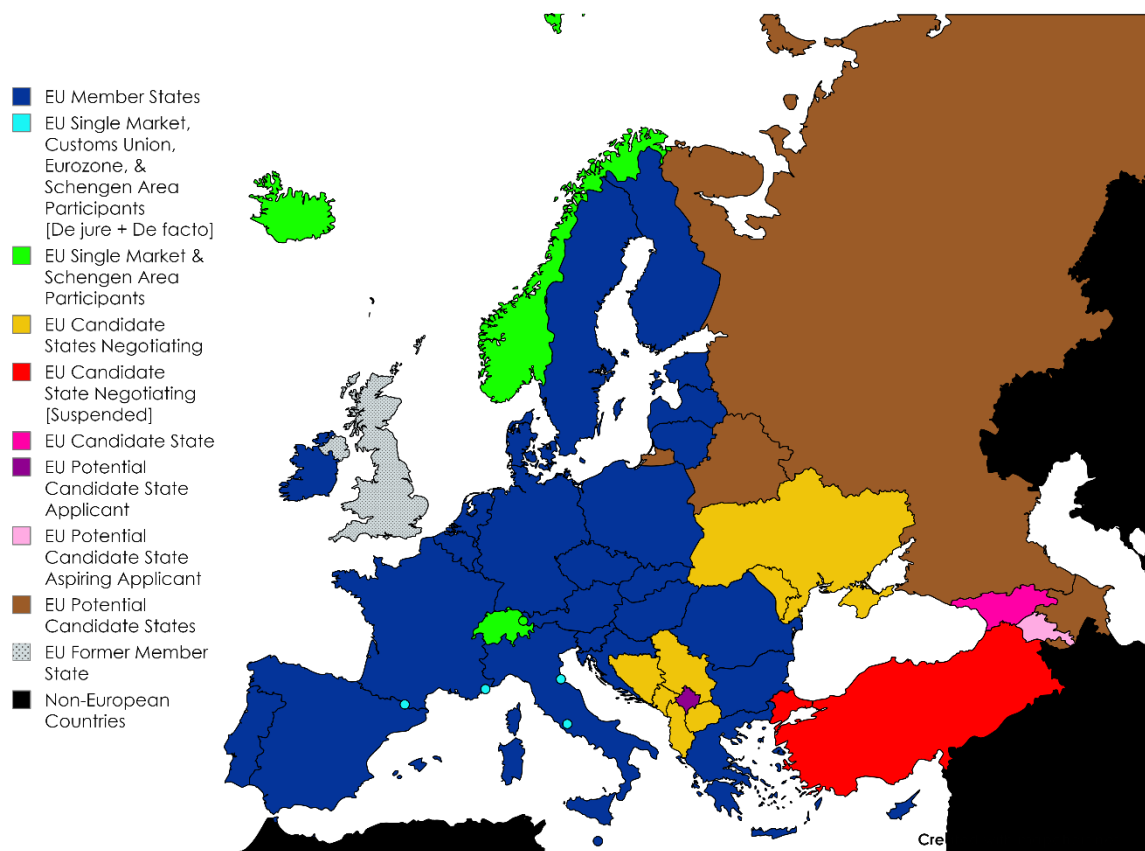
5 Landen hebben een gemeenschappelijke munt

	1	2	3	4	5
Vrijhandels zone	X				
Douane unie	X	X			
Gemeenschappelijke markt	X	X	X		
Economische unie	X	X	X	X	
Monetaire unie	X	X	X	X	X

7. Welke zijn de mijlpalen van de Europese integratie?

De EU of Europese Unie is bij uitstek het voorbeeld van economische integratie dat wij zo goed kennen. Het is een unieke samenwerking tussen 27 landen die al ruim 60 jaar een garantie is voor vrede en welvaart voor de bijna 500 miljoen inwoners van het Europese continent.

De EU is intussen geëvolueerd tot de **grootste gemeenschappelijke markt van de wereld**. Met de invoering van de euro groeide de EU bovendien uit tot een **monetaire unie** (echter voor slechts 20 van de 27 landen).

Leg uit: Schengenzone:

Enkele mijlpalen in het proces van Europese integratie; vervolledig de tabel:

Jaar	Verdrag	Samengevat
1951	Verdrag van Parijs	
1957	Verdrag van Rome	
1967	EG (Europese Gemeenschappen)	
1968	Douane-unie	
1992	Verdrag van Maastricht	
1999/2002	Invoering van euro	

De Eu staat voor enorme uitdagingen: deze zijn onder meer de klimaatverandering, de digitale transformatie van onze samenleving, de geopolitieke onstabiliteit.

Enkele belangrijke jaartallen in de geschiedenis van de EU; vervolledig de tabel:

Jaar	Gebeurtenis	Samengevat
1989	Val Berlijnse Muur	
1995	Schengenakkoord	
2012	Nobelprijs voor de Vrede	
2015	Klimaatakkoord van Parijs	

8. Hoe speelt internationale handel zich af op vlak van de EU?

De EU streeft naar een open en eerlijke wereldhandel en is een van de meest op het buitenland gerichte economieën ter wereld.

In de uitvoering van het **gemeenschappelijk handelsbeleid** vertegenwoordigt de EU de lidstaten en zij tijdens onderhandelingen met één stem spreken. Hierdoor kan de EU bij internationale handelsbesprekingen (afsluiten van **handelsakkoorden**) en het opstellen van **handelswetgeving** veel meer gewicht in de schaal leggen.

Internationale handel is cruciaal voor de economische groei van Europa: meer dan 30 miljoen jobs in de EU zijn afhankelijk van de export naar landen buiten de EU.

Experts voorspellen dat 90% van de toekomstige mondiale groei buiten Europa zal plaatsvinden. Dit stelt de EU voor gigantische uitdagingen om haar plaats in de wereldhandel te behouden en waar mogelijk te versterken.

We zoomen hier verder op in in deel 2.

